

Мова у публічних закупівлях: практика АМКУ

Питання застосування української мови виникає не тільки у повсякденному житті, але й під час проведення публічних закупівель. Адже підготовка документів не рідною мовою може призвести до відхилення тендерної пропозиції. Тому у статті розглянемо, коли документи тендерної пропозиції обов'язково мають подаватись українською чи бути перекладеними українською мовою, а коли ні.

На порталі RADNUK.COM.UA ми неодноразово розглядали вимоги щодо мови та перекладів при проведенні публічних закупівель, зокрема у статтях: [«Мовне питання — пастка, якої варто уникнути»](#), [«Про мову, якою викладаються документи тендерної пропозиції»](#), [«Наша мова солов'їна, враховуємо новий Закон про мову в процесі закупівель»](#); [«Нотатки закупівельника: що варто пам'ятати про мову в закупівлях»](#).

Частиною 9 статті 12 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) передбачено, що всі документи, що готуються замовником, викладаються українською мовою. Також згідно з пунктом 13 частини 2 статті 22 Закону замовник у тендерній документації зазначає, якою (якими) мовою (мовами) повинні бути складені тендерні пропозиції.

Тобто замовник може вимагати, щоб усі документи були викладені українською, а в разі надання документів, викладених іншою мовою, ніж українська, може просити переклад. Окрім цього, замовник може встановити вимогу щодо перекладу. Наприклад, переклад може бути зроблений просто учасником або ж професійним перекладачем та посвідчений нотаріусом. При цьому замовник може допускати надання документів, викладених російською мовою, без перекладу українською, а може вимагати документи, викладені виключно українською.

Сьогодні детально розглянемо останню практику Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Колегія) стосовно мови, якою повинні бути викладені документи тендерної пропозиції учасника.

Невідповідність учасника вимогам абзацу 3 пункту 2 частини 1 статті 31 Закону (класична версія)

Розглянемо класичну версію невідповідності вимогам замовника щодо мови, якою мають бути викладені всі документи учасника. Умовами тендерної документації було передбачено, що **всі документи мають бути викладені українською, а якщо учасник надає документи, складені іноземною мовою, обов'язково повинен бути і переклад українською мовою**. Учасник надає документи, наприклад англійською мовою без перекладу, і замовник відхиляє тендерну пропозицію такого учасника. Якщо

учасник припустився такої помилки, сперечатися із замовником сенсу немає. Колегія стане на бік замовника та визначить, що за таких умов замовник правомірно відхилив тендерну пропозицію учасника.

Рішення Колегії № 15478-р/пк-пз від 08.07.2021, оголошення № [UA-2021-04-21-001404-b](#)

У відкритих торгах з публікацією англійською мовою мали намір взяти участь семеро учасників, тендерні пропозиції двох учасників були відхилені та не допущені до аукціону. Тендерні пропозиції всіх інших учасників було допущено до аукціону, у тому числі ТОВ «С» та ТОВ «Р». ТОВ «С» / скаржник не згоден з рішенням замовника щодо допущення учасника ТОВ «Р» до аукціону та звертається зі скаргою до Колегії.

Умова тендерної документації: пункт 7 розділу I тендерної документації передбачає, що тендерні пропозиції, підготовлені учасниками — резидентами України, викладаються українською мовою. У разі якщо тендерна пропозиція учасника містить документи, складені іноземною мовою, обов'язково повинен бути переклад українською мовою. При цьому проєктна, технічна документація, а також документи, що підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, які викладені в оригіналі російською мовою, не потребують перекладу українською мовою.

Додаток 3 до тендерної документації містить вимогу, зокрема: система управління якістю виробника товару повинна відповідати вимогам ISO 9001. Учасник у складі тендерної пропозиції надає копію чинного сертифіката відповідності системи якості виробника вимогам стандарту ISO 9001, виданого уповноваженою організацією.

Позиція скаржника: у складі тендерної пропозиції ТОВ «Р» містяться такі документи:

Certificate N. Via irlandia 1-21013 gallarate (va) e' conforme alla norma i is in compliance with the standard ISO-9001:2015 (файл «Сертифікат ISO-9001 Kendeil.pdf»), складений іншою, ніж українська, мовою;

Certificate ISO 9001:2015 (файл «Сертифікат ISO-9001 KEMET.pdf»), складений іншою, ніж українська, мовою;

Certificate DIN EN ISO 9001:2015 (файл «Сертифікат ISO-9001 AIC Europe.pdf»),

складений іншою, ніж українська, мовою.

Документи в складі тендерної пропозиції ТОВ «Р», які підтверджують відповідність системи якості виробника вимогам стандарту ISO 9001, викладені іншою мовою, аніж мова, що вимагається тендерною документацією. Замовник має відхилити тендерну пропозицію ТОВ «Р».

Позиція Колегії: тендерна пропозиція ТОВ «Р» не містить перекладу документів, які підтверджують відповідність ISO 9001, українською мовою. Відповідно до вимог абзацу 3 пункту 2 частини 1 статті 31 Закону замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо тендерна пропозиція учасника викладена іншою мовою (мовами), аніж мова (мови), що вимагається тендерною документацією. У замовника наявні підстави для відхилення тендерної пропозиції ТОВ «Р», визначені пунктом 2 частини 1 статті 31 Закону.

Коментар: якщо учасник не виконає вимог замовника стосовно мови, якою повинні бути складені тендерні пропозиції, замовник, виконуючи пряму норму Закону, відхилить його тендерну пропозицію.

Чи може замовник відхилити тендерну пропозицію учасника, якщо обґрунтування аномально низької ціни викладено іншою мовою, аніж мова, що вимагається тендерною документацією?

Зрозуміло, що при підготовці документів тендерної пропозиції учасник повинен керуватися вимогами тендерної документації. А як щодо обґрунтування аномально низької ціни? Чи може бути відхилена тендерна пропозиція учасника, якщо обґрунтування аномально низької ціни надано іншою мовою, ніж вимагав замовник? Розгляньмо далі.

Рішення № 27693-р/пк-пз від 15.12.2021, оголошення № [UA-2021-09-17-002606-a](#)

Умова тендерної документації: частиною 7 розділу I передбачено, що під час проведення процедури закупівлі усі документи, що стосуються тендерної пропозиції та

складаються безпосередньо учасником, викладаються українською мовою.

Якщо в складі тендерної пропозиції надається документ, що складений іншою, ніж передбачено цією тендерною документацією, мовою, то учасник надає переклад цього документа українською, завірений підписом уповноваженої особи учасника. Визначальним є текст, викладений українською мовою.

Позиція замовника: тендерна пропозиція ТОВ «Ю» підлягає відхиленню відповідно до абзацу 3 пункту 2 частини 1 статті 31 Закону, оскільки викладена іншою мовою (мовами), аніж мова (мови), що вимагається тендерною документацією, а саме учасником було надане обґрунтування аномально низької ціни тендерної пропозиції шляхом оприлюднення в системі «Прозорро» документів, у складі яких був наданий документ (мовою оригіналу: Тендерному комітету ПАО «Центрэнерго» Директор ООО «Электротехнический альянс» С. Б. Перминов Исх. № 18-11 от 18.11.2021 года), файл — Лист від виробника.рбі) іншою мовою, ніж передбачено тендерною документацією, без перекладу українською.

Позиція ТОВ «Ю» / скаржника: не погоджується з рішенням замовника щодо відхилення своєї тендерної пропозиції та вважає дії замовника безпідставними.

Позиція Колегії: документ з обґрунтуванням аномальної низької ціни учасника не є складовою тендерної пропозиції учасника у розумінні Закону. Враховуючи наведене, тендерна пропозиція скаржника була неправомірно відхилена замовником з наведеної підстави.

Коментар: якщо учасник надав обґрунтування аномально низької ціни та не врахував вимоги замовника щодо мови, вважати це підставою для відхилення не можна. Колегія вважає, що обґрунтування аномально низької ціни не є складовою тендерної пропозиції.

Чи може замовник відхилити тендерну пропозицію учасника, який надав додатковий документ, який не вимагався замовником, проте не виконав вимогу щодо мови?

Стосовно додаткових документів, які не вимагаються замовником та надаються учасником на власний розсуд, практика Колегії неоднозначна. Якщо керуватися логікою, у разі якщо замовник не вимагав певного документа, то й відхиляти учасника через неправильний переклад додаткового документа він не повинен. Переважають випадки, коли Колегія постановляє, що замовник не повинен відхиляти тендерну пропозицію учасника, якщо він надав інформацію, яка не вимагалася та не перекладена відповідним чином.

Рішення № 16989-р/пк-пз від 26.07.2021, оголошення № [UA-2021-04-29-000377-a](#)

У відкритих торгах з публікацією англійською мовою мали намір взяти участь троє учасників: ТОВ «Б», ТОВ «С» та ТОВ «К», та всі були допущені до аукціону. ТОВ «Б» / скаржник не погоджується з таким рішенням замовника та вважає, що тендерна пропозиція ТОВ «С» підлягає відхиленню.

Позиція скаржника: ТОВ «С» в документах «Інструкція», сторінки 31, 85-87, та «Каталог по ремонту» надав інформацію, викладену іноземними мовами, що не відповідає умовам тендерної документації.

Позиція замовника: ТОВ «С» надало інструкцію та каталог додатково, такі документи не вимагалися умовами тендерної документації. Ненадання учасником перекладу українською мовою документа, який не вимагався тендерною документацією, не може бути підставою для відхилення тендерної пропозиції учасника.

Позиція Колегії: ТОВ «С» надало інструкцію з монтажу та експлуатації, викладену іншою, ніж українська, мовою. Скаржником не зазначено, на яку саме вимогу замовника ТОВ «С» повинно було надати ці документи. Відсутні підстави для задоволення скарги в цій частині.

Ідентичне рішення Колегії стосовно наданого додатково, з власної ініціативи, у складі тендерної пропозиції диплома про освіту працівника учасника, викладеного російською мовою без перекладу українською — рішення № 27621-р/пк-пз від 14.12.2021, оголошення № [UA-2021-10-28-005048-с](#). Колегія постановила, що тендерна документація не містить окремих вимог щодо необхідності надання дипломів про освіту працівників учасника, підстави для відхилення учасника відсутні.

Водночас на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Про мову, якою викладаються документи тендерної пропозиції»](#) ми розглядали рішення № 7040-р/пк-пз від 06.04.2021, оголошення [UA-2021-02-24-012435-b](#), відповідно до якого Колегія постановила, що у замовника є підстави для відхилення тендерної пропозиції, якщо учасник надав додаткові документи та не виконав вимогу щодо перекладу.

Коментар: радимо врахувати вимоги замовника щодо мови, якою мають бути викладені документи тендерної пропозиції, навіть якщо учасник надає необов'язкові та додаткові

матеріали, які не вимагалися замовником.

Висновки

Умовами тендерної документації замовник може передбачити вимогу, щоб усі документи були викладені українською, а в разі надання документів іншою, ніж українська, мовою може просити переклад.

Якщо учасник не виконує вимог замовника стосовно мови, якою повинні бути складені тендерні пропозиції, замовник, посилаючись на невідповідність вимогам абзацу 3 пункту 2 частини 1 статті 31 Закону, відхиляє його тендерну пропозицію.

У разі надання учасником обґрунтування аномально низької ціни без врахування вимоги замовника щодо мови у замовника відсутні підстави для відхилення. Колегія вважає, що обґрунтування аномально низької ціни не є складовою тендерної пропозиції.

Учаснику доцільно врахувати вимоги замовника щодо мови, якою мають бути викладені документи тендерної пропозиції, навіть якщо учасник надає необов'язкові та додаткові матеріали, які не вимагалися замовником. Бажаємо учасникам вдалої участі в закупівлях і перемог!

Додаткову інформацію з цієї теми читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) у статтях:

[«Мовне питання — пастка, якої варто уникнути»;](#)

[«Про мову, якою викладаються документи тендерної пропозиції»;](#)

[«Наша мова солов'їна, враховуємо новий Закон про мову в процесі закупівель»;](#)

[«Нотатки закупівельника: що варто пам'ятати про мову в закупівлях».](#)